

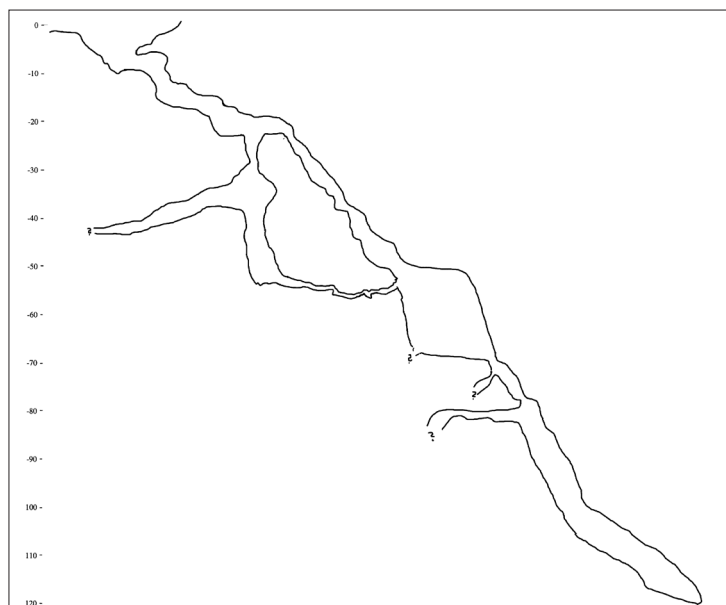
Raziskovanje izvira reke Dobličice

Matej Mihailovski
Jamarski klub Železničar

Dobličko jezero, skrivnostno zeleno jezero, je raziskovalcem in krasoslovcem do pred nekaj leti skrivalo svoje podzemne dele in ni dalo slutiti velikosti in zanimivosti, ki se skrivajo v njem. Izvir reke Dobličice je najpomembnejši izvir in vodno črpališče v Beli krajini. Njegovo zaledje in globine smo se odločili raziskati potapljači. Prve raziskave izvira so bile opravljene v letih od 1986 do 1990 v okviru reševanja vprašanja oskrbe s pitno vodo v Beli krajini. Ob tej priložnosti so bili opravljeni prvi potopi v izvirnem jezeru, vhoda v sifon pa takrat niso našli. Potapljač Samo Morel je leta 1986 nepričakovano odkril črnega proteusa, ki se je izkazal za novo podvrsto navadnega proteusa. Glede na svoje telesne značilnosti ga je zunanji podobi primerno sistematsko poimenoval prof. dr. Boris Sket (*Proteus anguinus parkelj*).

S tem odkritjem je izvir še dodatno pridobil na veljavi, saj je eden od redkih izvirov, kjer je možno najti te edinstvene živali. Na enem od naših potopov, ki smo jih opravili, je Martin Ilenič našel ostanke mrtvega črnega proteusa, pozneje, 15. februarja 2004, pa smo Martin Ilenič, Arne Hodalič in Matej Mihajlovski prvič do sedaj našli prvi živi primerek te vrste v naravnem okolju, 18 let po odkritju te živali.

Prvi, ki je odkril vhod v sifon Dobličkega jezera, je bil Martin. Ob pomoči še nekaterih potapljačev je sifon raziskal do globine 45 metrov in približno 70 metrov daleč.

Prerez potopljenih rovov Dobličice. Načrt: Uroš Ilič in Matej Mihailovski.

Rov se od globine 11 do 18 metrov hitro spusti, nato pa se zlagoma spušča do globine 24 metrov. Tam se zoži in prevesi v globino, na 30-tih metrih pa se položno nadaljuje do globine 45 metrov. Od tam se rov nadaljuje v dveh smereh, ki pa jih Martin takrat še ni raziskal.

Člani Jamarskega kluba Železničar, potapljači Potapljaškega kluba Bela krajina in Jamarskega društva Dimnice smo se odločili nadaljevati raziskave med novoletnimi prazniki 2002/2003. Namen takratnih raziskav je bil pregledati že znano nadaljevanje in raziskati razpoke, ki jo je Martin opazil 24 metrov globoko na svojih prvih potopih v izviru. Na prvem potopu smo pregledali že znano nadaljevanje in prišli do globine približno 50 metrov, vendar pomembnejših odkritij ni bilo. Naslednji dan je bil namenjen pregledovanju razpoke v začetnem delu jame. Z Martinom sva se potopila do razpoke, skozi katero sem se dokaj hitro prerinil in na moje veliko presenečenje po nekaj metrih pod seboj kmalu zagledal brezno ogromnih dimenzij. Rov se od razpoke na 24 -tih metrih strmo spušča in se na približno 40-tih metrih prevesi v vertikalno premera od 15 do 20 metrov. Zaradi nezadostne opreme sem potop zaključil na dnu brezna, 67 metrov globoko, in takoj pohitel s pripravami za naslednji potop, Arne Hodalič pa je poskrbel za fotografsko dokumentiranje jame.

S sopotapljačem Urošem Iličem sem se tako že naslednji dan s pomočjo plinskih mešanic potopil do globine 100 metrov. Na 80-tih metrih globine naju je pričakala naslednja ožina, skozi katero sem se prebil sam, Uroš pa me je počakal pred njo, da bi mi v primeru težav pri vrnitvi lahko pomagal. Za to ožino se odpre večji rov, ki se spet prevesi v globino. Potop sem pri globini 100 metrov končal, ker mi mešanica v jeklenkah ni omogočala varnega nadaljevanja.

Navdušena nad novim odkritjem sva se hitro odpravila proti gladini in po dolgi dekompresiji sklenila, da je treba raziskave nadaljevati. Še isti dan sva se odpeljala

Matej v vhodnem delu sifona. FOTO ARNE HODALIČ

proti Ljubljani, kjer sva si pripravila plinske mešanice in opremo za naslednji dan. Ob že napeljani vrvici sva se hitro spustila po rovu do zadnje znane točke in zaplavala v nove, še neraziskane dele. Rov se je še naprej položno spuščal in po približno 40-tih metrih sva se ustavila na globini 121 metrov, kjer pa na žalost nisva opazila nadaljevanja. Kljub temu je postal to takrat drugi najgloblji sifon v Sloveniji, predvsem pa zelo nenavaden in nepričakovan pojav na plitvem belokranjskem krasu.

Ker je zimski čas nadvse primeren za potapljanje v jamah, smo se prihodnjo zimo (2003/2004) odločili, da spet obiščemo izvir. Naše že skoraj tradicionalno raziskovanje in odkritja so pritegnila pozornost tudi drugih jamskih potapljačev, zato je bila druga akcija številčnejša. Pozornost smo namenili velikemu breznu, ki sta ga raziskovala Igor Vrhovec in Uroš Ilič. Tam sta spet našla nekaj možnih nadaljevanj. Najzanimivejše med njimi je tisto na 75-tih metrih globine, ki je zelo prostorno in meri v dolžino prek 30 metrov. Tega dela zaradi pomanjkanja časa še nismo raziskali in izmerili do konca. Sledila pa je tudi zanimiva povezava med starimi in novimi deli jame, ko sem na globini 55 metrov ob pomoči Simona Oprešnika preplaval ozek zamuljen rov in prišel v veliko vertikalno v na novo odkritih delih jame.

Po opravljenih potopih smo narisali skico celotnega sifona, natančnejše meritve pa bomo opravili na prihodnjih potopih. Prihodnje raziskave bodo namenjene predvsem iskanju nadaljevanja na globini in pregledovanju sten velikega brezna. Celotno raziskovanje nam je nekoliko olajšala razmeroma dobra vidljivost in ne premočan tok. Raziskovanje tega izvira pa je še toliko bolj pomembno zaradi poznavanja zaledja izvira in ugotavljanja količine čiste pitne vode, ki je primanjkuje v vsej Beli krajini.

Vsako novo odkritje je pomenilo za nas nov uspeh. Na koncu naj se zahvalim še vsem tistim, ki so ostali neimenovani, pa so nam kakor koli pomagali pri raziskovanju.

Avtor prispevka v prehodu v navpični del sifona. Globina 24 m. FOTO ARNE HODALIČ